

HEMŞİRELİK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL BECERİ DÜZEYLERİ İLE AKADEMİK BAŞARI DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Özgül KARAYURT*

Özay AKYOL**

Kabul Tarihi: 15.11.2006

ÖZET

Amaç: Araştırma, hemşirelik yüksekokulu öğrencilerinin sosyal beceri düzeyi ile akademik başarı düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla tanımlayıcı olarak gerçekleştirilmiştir.

Gereç ve Yöntem: Araştırmanın örneklemini, hemşirelik yüksekokulu'nda 2005–2006 öğretim yılında öğrenim toplam 244 öğrenci oluşturmuştur. Veriler, sosyo-demografik özellikler formu ve sosyal beceri envanteri kullanılarak toplanmıştır. Akademik başarı düzeyi için öğrencilerin dönem sonu akademik başarı puanları kullanılmıştır. Elde edilen verilerin istatistiksel değerlendirilmesinde sayı, yüzdeler ve pearson korelasyon analizi kullanılmıştır

Bulgular: Sosyal beceri puanı ve akademik başarı puanı arasındaki ilişki sınıflara göre incelendiğinde; birinci sınıf öğrencilerinde, istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmamıştır. İkinci, üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerinde pozitif yönde, orta düzeyde ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sosyal beceri, akademik başarı, hemşirelik öğrencileri

ABSTRACT

Examination of the Relation between Social Skills and Academic Achievement among Nursing Students

Purpose: This is a descriptive study and was performed to determine whether there was a relation between social skills and academic achievement among nursing students.

Material- Method: The study sample included a total of 244 nursing students studying at School of Nursing in the 2005/2006 academic year. Data were collected with a form of demographic characteristics and Social Skills Inventory. Academic achievement was based on the achievement scores the students got at the end of the term. Data were analyzed with percentages and Pearson Correlation test.

Findings : There was no the relation between social skills and academic achievement, but it was significant, positive and moderate among the second-, third- and fourth-graders.

Keywords: Social skil, academic achivement, nursing students

GİRİŞ

İnsan yaşamında önemli bir yer tutan başarı, birey için anlamlı olan amaçların yapılmış olan günlük programlarla adım adım gerçekleşmesidir (Baltaş 2001). Çağdaş başarı kavramı içinde çok çalışmak yerini etkili çalışmaya terk etmiştir. Etkili çalışma programı içinde eğlenmeye, dinlenmeye, aileye, sevdiklerine zaman ayırmaya ve hobilere daima yer vardır (Baltaş 2004).

Öğrenci başarısı, eğitim hedefleri doğrultusunda öğrencinin performansındaki ilerlemelerdir. Başarıda ulaşılacak bir hedef vardır. Birey bu hedeflerin standartlarını belirler. Gerekli faaliyetlerin sonunda öğrencinin eriştiği başarı düzeyi kararlaştırılan standartlara ulaşır ise başarılı, standartların altında ise başarısızdır. Öğrencilerin dersle ilgili başarıları genellikle sınavlarda alınan puanlar ve ders geçme notları ile belirlenir (Ülgen 1997).

*Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik YO (Yrd. Doç. Dr) (e-mail: ozgul.kyurt@deu.edu.tr)

**Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Yüksek Lisans Öğrencisi

Üniversite öğrencisinin başarısını olumsuz etkileyen faktörler; düzenli ve disiplinli çalışma alışkanlığının olmaması, tek kaynaktan bilgi edinme alışkanlığı, derslere düzenli olarak devam etmeme, verimli çalışma metotlarını bilmeme, ilgi alanı dışında bir programa kayıtlı olma, ekonomik problemler ve kırsal kesimden gelen gencin üniversite eğitimine, büyük şehrin yaşam biçimine, arkadaş çevresine uyum problemleri olarak belirtilmektedir (Özdemir 1997, Koç ve Murat 1993).

Üniversite ortamı, kişinin yeni bir sosyal çevrede ilişkilerini sürdürmesi için sosyal becerileri zorunlu kılmaktadır (Koç ve ark. 2004).

Sosyal becerilerle ilgili birçok tanım yapılmıştır. Bu tanımların çoğunun anlamları birbirine yakındır. Sorias (1986)'a göre sosyal beceri, bireyin çevresiyle olumlu ilişkiler kurması, duygularını bütün bir şekilde anlatabilmesi, kişisel haklarını savunabilmesi, diğer insanlardan yardım isteyebilmesi ve kendisine ters gelen istekleri geri çevirebilmesini kolaylaştıran öğrenilmiş davranışlardır. Bacanlı (1999), sosyal beceri, bireyin diğer insanlarla başarılı bir şekilde etkileşimde bulunmasını sağlayan davranışlardır demektedir. Yüksel (1997) ise başkalarıyla iletişimi mümkün kılan, sosyal açıdan kabul edilebilir, çevrede etki bırakan, hedefe yönelik, sosyal içeriğe göre değişen, gözlenebilir ve gözlenemeyen bilişsel ve duyuşsal öğeleri içeren öğrenilebilir davranışlardır şeklinde ifade etmektedir.

Sosyal beceriler içerisinde, akademik performans, işbirliği, sosyal etkileşimi başlatma, atılganlık, iletişim becerileri, problem çözme performansı ve sosyal yönden yeterli olma becerileri yer almaktadır. Bu nedenle sosyal beceriye sahip olmakla bireyin; akranları tarafından kabul görme, diğer insanları değerlendirme, akademik açıdan başarı, benlik kavramında gelişme, okula uyum ve kendini etkili bir biçimde ifade etme

gibi bazı avantajlar elde edeceği belirtilmiştir (Yüksel 1997).

Günümüzde eğitimciler akademik performans ileletmede eğitim uygulamaları ve yeni yöntemler bulmak için çalışmaktadır. Eğitimciler akademik performans/başarı için sosyal ve emosyonel değişkenlerin önemini vurgulamaktadır. Yeni metot ve uygulamalar, öğrencilerin sosyal ve emosyonel gelişimi üzerine odaklanmaktadır. Sosyal beceri ve emosyonel kapasitenin geliştirilmesinin akademik performansı artırdığı gösterilmiştir (Ragozzino et al. 2003). Bireyin aile, okul ve iş yaşamındaki başarısında sosyal beceriler önemli bir etkidir.

Giblin'in (1995) belirttiği gibi, yapılan bir çalışmada 10.000 kişiye ait veriler analiz edildiğinde, başarının %15'inin yapılan işle ilgili bilgi ve beceri geliştirme çabalarına ve %85'inin de kişilik faktörlerine ve insanlarla başarılı ilişkiler kurmaya bağlı olduğu görülmüştür. Benzer şekilde yine Harvard Üniversitesi mesleki yönlendirme bürosu, işten atılan binlerce kadın ve erkek üzerinde bir çalışma yapmış ve işini yapmadığı için işine son verilen her bir kişiye karşılık, insanlarla iyi ilişkiler kuramadığı için işinden olan iki kişi olduğunu saptamıştır. Kişilerin mesleki yaşamlarında karşılaştıkları bu olumsuzlukları ve başarısızlıkları önlemek için öğretim kurumlarında kişiler arası ilişkiler diğer bir deyimle sosyal becerilerin geliştirilmesi önemlidir.

Yüksel'in (1997) makalesinde belirttiği gibi, yapılan bir çalışmada kişiler arası iletişimde yeterlilik ile okul başarısı arasında olumlu pozitif bir ilişki saptanmıştır. Çünkü okuldaki başarı; arkadaşlarla iletişim, soru sorma, yanıtlama gibi iletişim becerilerine dayanmaktadır. Strahan (2003) akademik performans üzerine sosyal beceri ve sosyal fobinin etkilerini inceleyen çalışmasında, sosyal beceri eksikliğinin

düşük başarıya yol açabileceğini belirtmiştir. Furnham (1991) sosyal beceri ve akademik başarı arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmasında, sosyal beceri eksikliğinin başarı için hazır oluşu olumsuz yönde etkilediğini göstermiştir. William (2004) Afrika kökenli Amerikalı öğrencilerin sosyal becerileri ile akademik başarıları arasındaki ilişkiyi incelendiği çalışmada, öğrencilerin sosyal becerileri ile akademik başarıları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki saptamıştır.

Koç ve arkadaşları (2004) ülkemizde üniversite öğrencilerinin akademik başarıları ile problem alanları arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışmada; sosyal becerileri oluşturan kişilerarası ilişkilere ilişkin problem alanı ile akademik başarı arasında pozitif ilişki saptamıştır.

Hemşirelik, insanı sevmeye ve ona yardım etmeye temellenmektedir. Hemşirelik hizmetlerinin odağını, anlaşılması oldukça güç ve karmaşık olan insan oluşturur (Biol 2000). İnsan biyopsikososyal bir varlıktır. Bu üç alan birbirinden ayrılmaz, herhangi bir alanda yaşanan sağlık sorunu, diğer bir alanı da olumsuz etkileyebilmektedir. Bu nedenle hasta birey ve ailesi davranışsal, duygusal, bilişsel alanlarda ve kişiler arası ilişkilerde bir takım psikososyal sorunlar yaşayabilirler. Hasta bireyin gösterdiği tepkilerin tanınması, verilen mesajın doğru alınması ve değerlendirilmesi önemlidir (Öz 2004). Bu nedenlerle hemşire insanı anlamalı ve ona ulaşabilmelidir (Biol 2000). İnsanı anlama, sözel ve sözel olmayan mesajları da anlama becerisidir (Deniz 2002). Bu da sosyal becerilerin kazanılması ile mümkün olmaktadır. Hemşirelerin hastalarla ve diğer sağlık ekibi üyeleri ile etkili iletişim kurabilmeleri için sosyal beceri düzeylerinin yüksek olması gerekmektedir.

Hemşirelikte sosyal becerilerin ders başarısına etkisini inceleyen araştırmalar oldukça sınırlıdır.

Öğrencilerin gelecekte yeterli sosyal becerilere sahip, kendilerini etkili bir biçimde ifade edebilen, işbirliği yapabilen, atılgan, problem çözebilen ve başarılı bireyler olabilmeleri için eğitimcilerle önemli görevler düşmektedir.

Amaç

Araştırma, hemşirelik yüksekokulu öğrencilerinin sosyal beceri düzeyleri ile akademik başarı düzeyi arasındaki ilişkiyi incelemek, bu konuda gelecekte yapılacak araştırmalara ışık tutmak amacıyla yapılmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın Tipi

Araştırma, hemşirelik yüksekokulu öğrencilerinin sosyal beceri düzeyi ile akademik başarı düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla tanımlayıcı olarak gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın Evreni

Bu çalışma, bir hemşirelik yüksekokulunda yürütülmüştür. Araştırmanın yürütüldüğü hemşirelik yüksekokulu, bir yıl İngilizce olmak üzere toplam beş yıl olup probleme dayalı öğrenim modeli (PDÖ) uygulanmaktadır. Araştırmanın evrenini, 2005–2006 öğretim yılında öğrenim gören birinci sınıfta 84, ikinci sınıfta 60, üçüncü sınıfta 80, dördüncü sınıfta 57 öğrenci olmak üzere toplam 281 öğrenci oluşturmuştur.

Araştırmanın Örnekleme

Araştırmanın örneklemini, hemşirelik yüksekokulu'nda 2005–2006 öğretim yılında öğrenim gören birinci sınıfta 72, ikinci sınıfta 48, üçüncü sınıfta 73, dördüncü sınıfta 51 öğrenci olmak üzere toplam 244 öğrenci oluşturmuştur. Hemşirelik yüksekokulu'nda verilerin toplandığı gün sınıfta olan, araştırmaya katılmayı kabul eden ve ölçükleri tam dolduran öğrenciler örnekleme alınmıştır. Katılım oranı %89 dur.

Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerine göre dağılımı Tablo 1'de gösterilmiştir. Öğrencilerin yaş

ortalamasının 21.2 ± 1.6 'dır. Öğrencilerin %98.8'nin kız, %55.3'ünün anadolu lisesi/ fen/ süper lise mezunu,

%62.7'sinin ekonomik durumunun gelir gidere eşit, % 4.9'unun çalıştığı görülmektedir.

Tablo 1. Öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri (S=244)

Sosyo-demografik Özellikler	Sayı	%
Sınıf		
1.Sınıf	72	29.5
2.Sınıf	48	19.7
3.Sınıf	73	29.9
4.Sınıf	51	20.9
Cinsiyet		
Kız	241	98.8
Erkek	3	1.2
Bitirdiği Lise		
Düz lise	99	40.6
Sağlık meslek lisesi	8	3.3
Anadolu/süper/fen lisesi	135	55.3
Diğer	2	8
Ekonomik Durum		
Gelir gidere eşit	153	62.7
Gelir giderden yüksek	9	3.7
Gelir giderden az	82	33.6
Çalışma Durumu		
Çalışıyor	12	4.9
Çalışmıyor	232	95.1

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veriler, sosyo-demografik özellikler formu ve sosyal beceri envanteri kullanılarak toplanmıştır.

Sosyo-Demografik Özellikler

Formu: Sosyo-Demografik Özellikler Formu araştırma örnekleme alınan öğrencilerin buldukları sınıf, yaş, cins, bitirdiği lise, ekonomik durum, çalışma durumunu saptamak amacıyla toplam sekiz maddeden oluşmaktadır.

Sosyal Beceri Envanteri: Sosyal Beceri Envanteri (SBE), 1986 yılında Riggio tarafından geliştirilmiş, 1989 yılında yeniden gözden geçirilerek bugünkü halini almıştır. Sosyal Beceri Envanteri temel sosyal becerileri ölçmek amacıyla hazırlanmış 90 maddelik kendini tanımlama türünden bir araçtır. SBE, sosyal becerileri altı ayrı alanda ölçmektedir. Ayrıca, sosyal yeterlilik ya da sosyal becerilerin tümünü kapsayan

global sosyal beceri düzeyini toplam olarak hesaplamaktadır.

SBE, 14 yaş ve üzerindeki bireylerin kendi kendilerine uygulayabilecekleri toplam süresi 30-45 dakika olan bir testtir. Envanterdeki maddeleri cevaplamak için beşli likert tipi bir cevaplama anahtarı kullanılmaktadır. Cevaplama anahtarında en düşük puan 1, en yüksek puan ise 5'dir. Envanterden toplam olarak en düşük 90, en yüksek ise 450 puan, alt ölçeklerden ise en az 15, en yüksek ise 75 puan alınabilmektedir.

SBE, Yüksel (1998) tarafından geçerliği ve güvenilirliği yapılarak Türkçe'ye uyarlanmıştır. SBE'nin güvenilirliği, test tekrar test ve iç tutarlık yöntemiyle sınanmıştır. Test tekrar test güvenilirlik kat sayısı tüm ölçek için $r=0.92$ olarak saptanmıştır. Alt ölçeklerin güvenilirlik kat sayıları ise $r=0.80$ ile 0.89 arasında değişmektedir. Sosyal

Beceri Envanterinin iç tutarlık (cronbach alpha) kat sayısı $\alpha = 0.85$ olarak bulunmuştur. Alt ölçeklerin iç tutarlık kat sayıları ise $\alpha = 0.56$ ile $\alpha = 0.82$ arasında değişmektedir

SBE'nin geçerliliği için, kapsam ve benzer ölçekler geçerliliği kullanılmıştır. Kapsam geçerliliği ile ilgili çalışmada uzman görüşüne başvurulmuş, alanda uzman kişiler SBE'nin bütünü ile ilgili incelemeleri sonucu ölçeğin sosyal becerileri ölçebilecek nitelikte olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir. SBE'nin bütününe ilişkin benzer ölçekler geçerlilik katsayısı 0.001 düzeyinde önemli bulunurken, alt ölçeklere ilişkin katsayıları ise 0.01 düzeyinde önemli bulunmuştur. Bu bulgular SBE'nin yüksek düzeyde geçerli ve güvenilir olduğunu göstermektedir. Envanter her biri 15 maddeden oluşan altı alt ölçekten oluşmaktadır.

Bu çalışmada Sosyal Beceri envanterinin tüm ölçek iç tutarlılığı için

yapılan analizde Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı $\alpha = 0.83$ olarak bulunmuştur.

Akademik Başarı Puanı: Öğrencilerin akademik başarı puanı öğrenci işleri bürosundan alınmıştır.

Öğrencilerin akademik başarı puanı araştırmanın bağımlı değişkeni, öğrencilerin sosyal beceri envanteri puanı araştırmanın bağımsız değişkeni olarak belirlenmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırma verilerin analizi, bilgisayarda SPSS for Windows 11.0 programı kullanılarak yapılmıştır. Öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri, sayı ve yüzdelik olarak verilmiştir. Öğrencilerin sınıflara göre sosyal beceri düzeyleri ile akademik başarı puanları arasındaki ilişkiyi incelemek için pearson korelasyon analizi kullanılmıştır (Akgül 1997).

BULGULAR VE TARTIŞMA

Tablo 2. Sınıflara göre hemşirelik yüksekokulu öğrencilerinin sosyal beceri düzeyleri ile akademik başarı düzeyleri arasındaki ilişki

Sınıflar	S	Sosyal Beceri Puanı	Akademik Başarı Puanı	r	R ²	P
1.sınıf	72	285.4	73.6	0.20	0.04	>0.05
2.sınıf	48	294.3	74.4	0.40	0.16	<0.05
3.sınıf	73	305.6	77.4	0.27	0.07	<0.05
4.sınıf	51	304.6	79.0	0.27	0.07	<0.05

Hemşirelik yüksekokulu öğrencilerinin sınıflara göre sosyal beceri düzeyleri ile akademik başarı düzeyleri arasındaki ilişki Tablo 2'de verilmiştir. Birinci sınıf öğrencilerinin sosyal beceri puanı ile akademik başarı puanı arasında pozitif yönde ve zayıf, istatistiksel olarak anlamsız bir ilişki saptanmıştır ($r = 0.20$, $p > 0.05$). Bu durum birinci sınıf öğrencilerinin sosyal becerilerinin henüz gelişmemiş olması ile açıklanabilir.

Sosyal beceri puanı ile akademik başarı puanı arasında, ikinci sınıf öğrencilerinde pozitif yönde, orta

düzeyde, istatistiksel olarak anlamlı ($r = 0.40$, $p < 0.05$); üçüncü sınıf öğrencilerinde pozitif yönde, orta düzeyde, istatistiksel olarak anlamlı ($r = 0.27$, $p < 0.05$); dördüncü sınıf öğrencilerinde pozitif yönde, orta düzeyde, istatistiksel olarak anlamlı ($r = 0.27$, $p < 0.05$) bir ilişki saptanmıştır. Birinci sınıflarda korelasyon belirtme katsayısı $R^2 = 0.04$, ikinci sınıflarda $R^2 = 0.16$, üçüncü ve dördüncü sınıflarda $R^2 = 0.07$ olarak bulunmuştur.

Öğrencilerin sosyal beceri düzeyi arttıkça, akademik başarı puanının arttığı

görülmüştür. Sosyal beceri, akademik başarıdaki değişikliğin, birinci sınıflarda %4'ünü, ikinci sınıflarda %16'sını, üçüncü ve dördüncü sınıflarda %7'sini açıklamaktadır. Öğrencilerin akademik başarısını etkileyen başka faktörler bulunmaktadır.

Sosyal beceriler; sözel ve sözel olmayan davranışlardan oluşur, tepki ve davranışları başlatmada etkilidir, öğrenme ile kazanılabilir (Yüksel 1997). Bu çalışmada sınıf düzeyi yükseldikçe sosyal beceri puanlarının artması ve başarı düzeyini pozitif yönde etkilemesi, hemşirelik eğitim sürecinde öğrencilerin sosyal becerilerinin gelişmesi ve bu gelişmenin akademik başarıya yansımaları ile açıklanabilir.

Araştırmanın yapıldığı okulda uygulanan PDÖ modelinde öğrenciler eğitime aktif olarak katılmaktadır. Bu modelde öğrenme eyleminin merkezinde öğrenci yer almakta ve öğrenme sürecinin tüm aşamalarında sorumluluk payının ağırlıklı bölümünü üstlenmektedir. PDÖ yönteminde, sosyal becerileri oluşturan sözlü ve sözsüz iletişim, atılganlık, kendini ifade etme, kendini tanıma, baş etme gibi beceriler iletişim laboratuvarında küçük senaryolar canlandırılarak tartışılmakta ve analiz edilmektedir. PDÖ oturumlarında gerçek yaşamdan alınan senaryolarda verilen sorunlar problem çözme basamakları doğrultusunda tartışılmaktadır. PDÖ müfredatı iletişim becerilerine, öğrenme sorumluluğu almaya, öğrenmeyi öğrenmeye, uygun öğrenme kaynaklarının seçimi ve kullanımına ve problem çözme becerilerinin geliştirilmesine odaklanır.

Öğrenmede istendik sonuçların alınması için öğrencinin çeşitli stratejilerle ve becerilerle donanımlı olması gerekir. PDÖ modelinde, öğrencinin aktif katılımı, atılgan davranışını geliştirmekte ve artırmaktadır. Sosyal beceriler içerisinde yer alan atılgan davranış, sözel ve sözel olmayan iletişim becerilerini ve bunların uyumunu içerir. İletişimde atılgan olan

bireylerin yaşam başarısı daha yüksektir (Çulha ve Dereli 1987).

Sosyal beceri ve akademik başarı arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalarda; Furnham, (1991) sosyal beceri eksikliğinin, başarı için hazır oluşu olumsuz yönde etkilediğini belirtmiştir. Strahan (2003) akademik performans üzerine sosyal beceri ve sosyal fobinin etkilerini inceleyen çalışmasında, sosyal beceri eksikliğinin düşük başarıya yol açtığını saptamıştır. Koç ve arkadaşları (2004) ülkemizde üniversite öğrencilerinin akademik başarıları ile problem alanları arasındaki ilişkiyi inceledikleri araştırmada; sosyal becerileri oluşturan kişilerarası ilişkilere yönelik problem alanı ile akademik başarı arasında pozitif ilişki saptamışlardır. Yüksel'in (1997) makalesinde belirttiği gibi, yapılan bir çalışmada kişiler arası iletişimde yeterlilik ile okul başarısı arasında olumlu, pozitif bir ilişki saptanmıştır. Çünkü okuldaki başarı, arkadaşlarla iletişim, soru sorma, yanıtlama vb. etkileşime dayanmaktadır. Yapılan çalışma sonuçları bu çalışma sonuçlarını desteklemektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sınıflara göre sosyal beceri puanı ve akademik başarı puanı arasındaki ilişki incelendiğinde; birinci sınıf öğrencilerinde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmamıştır. İkinci, üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerinde pozitif yönde, orta düzeyde ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Çalışmadan elde edilen sonuçlara dayalı olarak;

Sosyal beceri puanı akademik başarı puanındaki değişikliğin, birinci sınıflarda %4'ünü, ikinci sınıflarda %16'sını üçüncü ve dördüncü sınıflarda %7'sini açıkladığından öğrencilerin akademik başarısını etkileyen diğer etmenlerin araştırılması,

Sosyal becerileri geliştirmede PDÖ modelinin etkisini tam olarak belirleyebilmek için PDÖ uygulamayan

hemşirelik okulları ile karşılaştırılmalı çalışmaların planlanması,

Veriler tüm sınıflarda aynı zamanda toplandığından, öğrencilerin eğitim süreci içerisinde sosyal beceri düzeyindeki değişim izlenememiştir. Bu

nedenle eğitim süreci içinde sosyal beceri düzeyindeki değişimi belirleyecek ve eğitimin sosyal beceri üzerindeki etkisini saptayabilecek uzunlamasına çalışmaların yapılması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

Akgül A (1997) Tıbbi Araştırmalarda İstatistiksel Analiz Teknikleri, Yüksek Öğretim Kurulu Matbaası, Ankara.

Baltaş A (2001) Öğrenme ve Sınavlarda Üstün Başarı, Remzi Kitabevi, İstanbul.

Baltaş, A. (2004) Öğrenme ve Sınavlarda Üstün Başarı, 21. Basım, Remzi Kitabevi, İstanbul.

Bacanlı H. (1999) İlköğretimde Rehberlik, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

Biröl L. (2000) Hemşirelik Süreci, Bozyaka Matbaacılık, İzmir.

Çulha M, Dereli A (1987). Atılganlık eğitimi programı. Psikoloji Dergisi 5(21): 23–25

Deniz ME (2002). Üniversite öğrencilerinin karar verme stratejileri ve sosyal beceri düzeylerinin ta-baskın ben durumları ve bazı özlük niteliklerine göre karşılaştırmalı olarak incelenmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Konya.

Furnham A (1991). Personality, needs, social skills and academic achievement: a longitudinal study. Personality and Individual Differences 12 (10): 1067-1073

Giblin L (1995). İnsan İlişkilerinde Kendine Güven ve Güç Elde Etmenin Yolları (Çeviri: İdil Güpgüpoğlu) İkinci Basım, Sistem Yayıncılık, İstanbul.

Koç M, Avşaroğlu S, Sezer A (2004). Üniversite Öğrencilerinin Akademik Başarıları İle Problem Alanları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Selçuk Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 11: 483–498.

Koç M, Murat İ (1993). Yüksek öğretim ortamında üniversite başarısını etkileyen faktörler. Çağdaş Eğitim Dergisi 18(191):35-37.

Öz F (2004). Sağlık Alanında Temel Kavramlar, İmaj İç ve Dış Ticaret AŞ Basım, Ankara.

Özdemir İ. (1997). Üniversite gençliğinin problemleri. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi 17(1): 17-20.

Ragozzino K, Resnik H, O'Brien M et al. (2003) Promoting academic achievement thorough social and emotional learning. Educational Horizons ,Summer 169-171.

Sorias O (1986). Sosyal Beceriler ve Değerlendirme Yöntemleri. Psikoloji Dergisi 5 (20): 25–26.

Strahan EY (2003). The Effects of social skills on academic performance. Personality and Individual Differences 34(2):347–366.

Yüksel G (1997). Sosyal beceri eğitiminin üniversite öğrencilerinin sosyal beceri düzeyine etkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.

Ülgen G (1997). Eğitim Psikolojisi, Alkım Yayınevi, İstanbul.

William S (2004). The Academic achievement gap: linkages among behavioral, social and academic competens. Yayınlanmamış Doktora Tezi, The Universty of North Carolina at Chapel Hill. North Carolina.